

Déli Hírlap

Onor. Biblioteca Universității din Cluj

Sibiu

Arul Comunității Măchire din România
A Româniilor Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontali törvényszék bejegyzési száma 83.
(Dos. No. 934/1938)

Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

DR. VUCHETICH ENDRÉ
vezetésével

Védjük meg

vezető katonáinkat a kemény hidegtől

adományozzunk

részükre meleg ruhát

A téliruha is fegyver

Még kánikulában élünk, de már gondolnunk kell arra, hogy két hónap múlva itt a kegyetlen orosz tél és a szövetséges csapatoknak meg kell birkóznia az orosz téli időjárással.

A mi téli öltözködésünk, ezt bizonyára mindenki tudja, semmiképpen nem felel meg az oroszországi éghajlatnak. Az orosz ember téli öltözködése merőben más, mint a miénk: lábán a tehénszorból préselt, vastag nemezszimat, a vállát viseli, de még az alatt is lábát vastag fannellárába csavarja, mert hiszen a hideg, nedves időjárás ellen elsősorban a lábat kell megvédeni. Az őszi vagy tavaszi nyirkos, esős időben az oroszok magas bőrcsizmát hordanak: az orosz utóviszonyoknak és éghajlatnak a cipő — a félelpről nem is szólva, — nem felel meg.

A meleg alsóruházaton kívül az orosz ember igen gyakran visel vattával bélelt, paplanszerűen kivarrott nadrágot és kabátot, felsőruházata pedig többnyire báránybőr vagy más szőrmebőr készült bunda. A szovjet hadsereg katonáinak télikabátja még békeidőben is derékig vattával volt bélelve és olyan hosszú volt, hogy bokáig ért. A végtagokon kívül a fejünk van leginkább a hidegnek kitéve. Már pedig az orosz fagyokkal szemben a mi kalapjaink és sapkáink alig nyújtanak védelmet. Ha nyakig húzható szőrmebőrrel vagy szőrmevel bélelt, a nyakra ereszhető bőrsapkával nem rendelkezünk, komoly védelem a hideg ellen a vattával bélelt posztósapka sem nyújt. Az orosz ember a nagy hidegek beálltakor, de főleg hó- és szélviharok idején, amilyen Oroszországban igen gyakori télen, meleg sapkáját főleg még egy hosszú szőrme csuklyát, „baslik”-ot is huzs annak füleit a nyakra köré tekeri. Így jórómán csak a két szem, az orr és a száj marad szabadon.

Ita ezt a téli ruházatot összehasonlítjuk a mi téli viseletünkkel, nem nehéz rájönni, miért szenved a közép-európai ember az orosz tél borzalmaitól. De ugyanakkor megállapíthatjuk azt is, ha katonáinkat megfelelő meleg holmival idejében ellátjuk — már pedig erről most kell gondoskodni, jóval a tél beállta előtt — szenvedéseiket sokban enyhítjük. Ne feledjük el, hogy minden gyapjúharisnya, meleg alsóruha, szöveti, csuklóvédő és kesztyű hozzájárul ahhoz, hogy az öltözködés az orosz éghajlatnak megfelelőbb legyen.

Gyorsan kell cselekedni, mert az orosz tél váratlanul, meglepetésszerűen beállhat, hiszen ez az orosz éghajlat egyik legfőbb sajátossága. A kontinentális klíma végtelkébe hajló, nem ismeri a lassu átmenetet. Amint hirtelen beáll a tavaszi olvadás, alig vesszük észre s már hane is vagyunk a forró nyárban. Ugyanígy, szeptemberben meglepetésszerűen jönnek a hideg éjtszakák, gyakran már októberben elkezd havazni és bekövetkeznek a nagy hidegek. A mi értelmünkben vett ősről Oroszországban alig lehet szó. A végtelen orosz síkságon, a szeptember vidékén ugyan kevés össze a csapatok, de annál gyakoribb a csontigigó páras kőd, amely a száraz fagyoknál is jobban érzékelteti a hideg, nyirkos levegőt. Ez az, amit a közép-európai ember nehezen tud megszokni. És az idegölő, kíméletlen szelet, amely minden ruhán keresztül áthatja a testet és lelket, de megfelelő ruha hiányában ugyyszóval elviselhetetlen.

A téliruha is fegyver: segít leküzdeni a természet nostonóságait, védi a testet, őrzi az energiát, segít szemésszállni az elemi erőkket.

Az, aki az orosz telet átélte, tudja csak megérteni, mit jelent elvisele. A háboru kétségkívül áldozatokat mindenikire, de a fronton küzdő, értünk, itthon levőkért s dolgozóikért is harcoló katonák a legkeményebb, a legulyosabb részt vállalták. Téli Generális azonban tavaly em tudta legyőzni őket. Sziklászilárdan álltak a szovjet éli rohamait s a fagyos szeleteket, hóviharokat egyaránt. Láthatóan lelkiüket a tudat, hogy a testvérrel szeretet szót.

te melegítők, téli ruhák annak a melegségnek jelképei, melyet hősiességüket értékeljük, becsüljük. Ezért a téliruhagyűjté: alkalmából gondoljunk már most azokra, akik a háboru minden viszontagsága mellett, még a zord

és hideg éghajlat megpróbáltatásának is ki vannak téve: amit adhatunk, adjuk a fiuknak, apáknak, akik az orosz télen egy derűs, boldogabb európai tavaszért küzde- nek. (—)

Áttörték a Kaukázusban a bolsevisták több megerősített állását

Sztalingrádnál a német és szövetséges csapatok tovább nyomulnak előre

A német vezéri főhadiszállásnak szombaton délbén kiadott legújabb jelentése szerint a keleti harc- téren a Kaukázusban a német és szövetséges csapatok áttörték az ellenség több megerősített állását.

Sztalingrádnál német csapatok tovább haladnak előre a légiereő hathatós támogatása mellett.

Kalugától délnyugatra, Rzewnél és a Ladoga-

tótól délre a bolsevistáknak páncélosoktól támogatott heves támadásait több ízben ellentámadásokkal visszautasították. Száztizenegy ellenséges páncélos megsemmisítettek.

Északafrikában és a Földközi-engeren légi harcok voltak.

Sztalingrádot éjjel-nappal bombázzák

A német véderő főparancsnokságának jelentése szerint német harci és zuhanó bombázó repülőgépek éjjel-nappal támadják Sztalingrád hadi fontosságú ipari üzemait. A városban napok óta számos tüzvész

pusztít, Bombázzák a város körüli tüzérési állásokat és számos üteget elhallgattattak. A városba vezető utak is a német repülők állandó támadásainak vannak kitéve. Sok gépkocsi és páncélos elpusztult.

24 óra alatt 3 ellenséges hadihajót és 8 kereskedelmi hajót súlyosztettek el a németek

Berlinből jelenti a Rador: A német véderő főparancsnokságának közlése szerint az elmúlt 24 órában 11 ellenséges hajót súlyosztettek el. Ezek közül három: hadihajó, még pedig egy amerikai torpedóromboló és két angol gyorsnaszád, melyeket, — mint je-

lentették, — az Atlanti-óceánon, illetve az angol partok mentén súlyosztettek el. A többi: kereskedelmi hajó, melyeket a Mexikói-öbölben, a Karibi-tengeren, Délamerika északi partjai előtt és a Ladoga-tón súlyosztettek el.

Német repülők súlyos bombatámadása angol városok ellen

A Német Távirati Iroda jelenti: A német véderő főparancsnokságának jelentése szerint könnyű német harci repülőgépek az elmúlt éjtszaka folyamán Anglia délnyugati részében több helysége bombákat dobáltak. Különösen súlyos bombatámadást intéztek a német gépek Bristol és Cardiff városok ellen. Az utóbbi helyen az ipari üzemekben megfigyelték, hogy a bombák

nagy robbanásokat idéztek elő és több nagy tűz keletkezett.

A legsúlyosabb támadást a német repülők Sunderland kikötő és a város ellen intézték. Itt a romboló és gyújtó bombák százait dobták le a városra, úgy hogy annak nyugati részében több tűz keletkezett, amelynek lángjai az éjtszakában messze világítottak.

A meghiusult dieppei partraszállás részletei

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról összefoglaló jelentést adott ki az angoloknak augusztus 19-én Dieppe-nél végrehajtott partraszállási kísérletéről. Ebben a hadsereg, a hadjengerészet és légiereő jelentéséből, valamint a kézekeztett angol parancsokból és a hadifogyók vallomásából világosan megállapítást nyert, hogy a britek a dieppei hídfő megeremtésével és esetleges további hídfők létrehozatalával a Somme és Szajna közti előnyomulást tervezték.

A partraszállás végrehajtására a második kanadai hadosztályt használták, amely mintegy huszonöt kilométer szélességben szállott partra. Mögötte szállító- és utánpótlási hajók várakoztak. Az egész műveletet

körülbelül száz harci gép és legafább ezer vadászgép támogatta.

Az első cél a parti ütegek megsemmisítése lett volna. Igen jellemzőnek mondja a véderő főparancsnokságának közleménye az angol katonáknak kiadott parancsot, amely

megültoita a fosztogatást, arra utalva, hogy a német megszálló csapatok igen emberségesen bánnak a franciákkal.

Az angol főparancsnokság egyébként minden részletre kiterjedő utasítást adott ki és ebben negyedórától negyedóra előírta a tennivalókat.

Az angolok közeledését különben a német bizton- Az angolok közeledését különben a német bizton- egyetlen parti üteggállásba sikerült ideiglenesen benyomulniok.

Ismerteti ezután a jelentés a német csapatok eredményes elhárító harcát, ami az angolok visszauzálásához vezetett. Az angolok végleges vesztesége 2195

ember, köztük 126 tiszt. Ez utóbbiak között szerepel a kanadai hatodik gyalogoszad parancsnoka, 2 ezredes és további 13 törzstiszt. Egyedül a tengerparton 600 halottat számláltak meg, a tengerbe vetettek száma nem ismeretes. Részletesen ismerteti a jelentés az angoloknak hadianyagban elszenvedett veszteségét. A németek vesztesége mindössze 591 ember, 35 repülőgép és egy tengeraltjáró vadász, hat löveg megsérült. Végül beszámol a jelentés arról is, hogy a francia lakosság példás viselkedése nyomán Hitler vezér elrendelte a dieppei és dieppekörnyéki francia hadifoglyok hazabocsátását.

Iraki katonatisztek merényletet terveztek angolbarát miniszterelnökük ellen

Harminc tisztet letartóztattak, a lázadás előkészítésében résztvevő csapatok legénységét pedig megtizedelték az angolok és bolsevisták, — a forrongás azonban tovább terjed

Az angol és szovjet megszállás alatt álló Irakban forr a helyzet: Napirenden vannak a kilengések, az elégedetlenség, — különösen az iraki hadsereg körében, — egyre nagyobb méreteket ölt az utóbbi napokban csaknem nyílt lázadásban robbant ki.

A Német Távirati Iroda Bagdadból származó értesülése szerint az angol katonai hatóságok most 30 fiatal iraki tisztet letartóztattak, akik ellen az a vád, hogy merényletet terveztek a miniszterelnök ellen, aki angolbarát magatartásával és azzal, hogy minden közelkeleti problémában a brit kormány vak eszköze,

kihívta maga ellen a lakosság és a hadsereg elégedettségét.

Hir szerint a lázadás előkészítésébe belevonták az iraki hadsereg egyes csapatrészeit is, melyek legénységét a megszálló angol és szovjet erők emiatt megtizedelték.

A szabadságmozgalommal rokonszenvező iraki csapatokat a fővárosól és az iráni határtól messze fekvő helységekre szállították, mert a brit—szovjet hatóságok attól tartanak, hogy egyes iraki csapatrészek Iránba szöknének és oda is átvinnék a forrongás szellemét.

Angolszász hirverés a ljubljani német főkonzul meggyilkolásáról

A városban két hónap óta nem is tartózkodott német főkonzul — Ljubljában egyetlen németellenes merénylet sem történt

Rómából jelenti a Rador: Az északamerikai hírközvetítő szolgálat egy hírt közvetít, mely szerint a ljubljani német főkonzult meggyilkolták volna. Ez a cázatos és hamis hír teljes egészében kitalálás, azon egyszerű oknál fogva, hogy a ljubljani német konzul

látus két hónap óta várja a konzuli tisztség betöltőjét; a hír valótlanságát mindenképp az a tény is bizonyítja, hogy egyetlen egy ljubljában lakó németet nem öltek meg, senki sem esett valami merénylet áldozatául.

Japán repülők szakadatlanul bombázzák Ausztrália kikötőit

A Domei iroda jelentése szerint a Salamon-szigetek körül folyó tengeri csata, melyben élénk részt vettek a repülők is, befejezéséhez közeledik. A japán légierő folytatja támadásait Ausztrália kikötői ellen. Különösen sokat szenvedett a bombázás következtében Port Darwin és Townsville. Mindkét helyen sok tűz keletkezett. A kikötőben bombatalálatok értek két hatezer tonnás hajót, melye kigyulladtak.

MITŐL FEL CSANGKAISEK TÁBORNAGY

Nankingből jelenti a Stefani iroda: Csungkingből származó hírek arról számolnak be, hogy Csang-

kaisek tábornagy intézkedéseket fogantatott annak megakadályozására, hogy a burmai összeomlás után Indiába menekült csungkinginai csapatok esetleg együtt működjenek a függetlenség pártjaival.

Ez a tény újabb komoly bizonyítéka annak, hogy Csangkaisek tábornagy ellenzi India függetlenségét. A fenti biztos forrásból származó hírt megerősíti az a tény is, hogy a csungkinginai csapatok volt burmai parancsnoka, Lo-Cho-Cho-Zsing tábornok utasítást kapott arra, hogy minden eszközzel akadályozza meg embereinek a lázadó indusokhoz való csatlakozását.

Számos halálos és sebesült áldozata van az albániai nagy földrengésnek

Mussolini egymillió lirát adományozott a földrengés károsultjainak megsegítésére

Albánia északi részében, mint megirtuk, nagy földrengés volt. A Rador iroda Tiranából származó újabb jelentései a földrengéssel kapcsolatosan az alábbi részletekről számolnak be:

A földrengés központjában Macellara városa állott, mely súlyos rongálásokat szenvedett. Eddig érkezett adatok szerint

43 ember meghalt, 110 megsebesült.

Az áldozatok többnyire nők és gyermekek; a férfiak a földrengés idején mezei munkán voltak. Körülbelül 1200 család hajléktalanná vált. Nagy a kár az állat-

állományban is. Az első, rendkívül heves földlökéseket a nap folyamán újabbak követték.

Az albán miniszterelnök repülőgépen azonnal a földrengés színhelyére utazott és bátorította a lakosságot. Azt a hírt, hogy a Duce egymillió lirát adományozott a károsultak megsegítésére,

a lakosság mély megindultsággal és hálával fogadta.

A katonai és polgári hatóságok, valamint katonai külföldiek serényen folytatják a mentési munkálataikat a sorssújtotta vidéken.

CORSO premier mozgó (Arad) Telefon 23-64
Egyedüli mozgó nyitott tetővel

Ma, vasárnap!

E. LESSING klasszikus német író szenzációs drámájának hatalmas filmváltozata a

Szerelem és becsület

A 7 éves porosz háború küzdelmei — A főszerepben:

KATHE GOLD, THEO LINGEN, FRITZ KAMPERS, P. DAHLKE

28 számú ONC-UFIA n. radó a legújabb eseményekkel

Előadások 5. 7-30 és 9-30 ó. akor rendez
11-30 és 3 órakor: 10 lejes helyárakkal

Besztercei szilvát

vagontételeiben vesziük. Ajánlatokat

„Bánáti Agrária“

cimre Arad, Cicio Pop-utca 14 számra kérjük

Japán és Kína megteremtik az új ázsiai rendet

A Német Távirati Iroda tokiói jelentése szerint Nankingban az ottani japán nagykövetség tájékoztatója a sajtófogadáson kijelentette, hogy amint Európában Olaszország és a német birodalom megteremtői az új európai rendnek, úgy Ázsiában Japán és Kína hivatottak az új ázsiai rendet megteremteni. A Távolkeleten olyan szorosra kell együttműködni Japánnak és Kínának, mint Európában Németország és Olaszország. Kína gazdag nyersanyagokban, Japán pedig modern civilizációval és korszerű fegyverekkel rendelkezik. Az új világrend megteremtése érdekében a nyugati tengelyhatalmaknak együtt kell haladniuk a keleti hatalmakkal.

Papok gyilkosait és templomok fosztogatóit tartóztatták le Madridban

Madridból jelenti a Német Távirati Iroda: Madridban letartóztatták a polgárháborúban szereplő két hivatalnokot, akiknek egyike tagja volt annakidején a hírhedt maurciai véstörvényszéknek s ártatlan emberek százait kivégeztette. A másik letartóztatott egy nő: az egyik madridi kommunista szervezet volt vezetője, akinek lelken szintén sok gyilkosság szárad. Főtevékenysége a templomok és kolostorok fosztogatása volt, a papokat és szerzeteseket kivétel nélkül meggyilkoltatta. A két gonosztevő álnéven élt Madridban.

Kiviteli tilalom Iránban

Teheránból érkezett jelentés közölte, hogy az iráni kormány a legszigorúbb ellenőrzés alá helyezte a kereskedelmi tevékenységeit. Ennek érdekében külön kiviteli és behozatali hivatalt állítottak fel. Megtiltották az életfontosságú cikkeknek az országból való kivitelét.

Betörők jártak egy evangélikus lelkészlakban

A Braşov-Brassómezei Sätulung-Hosszúfalui evangélikus lelkészlakba átkulcs segítségével négy betörő hatolt be éjszaka. A nagymennyiségű ruhaneműt kívül magukkal vitték az egyház értékes urvacsorái kegyhét, az irógépet és a papi talárt is. Bíró László lelkész és első álmát alvó családja csak akkor lettek figyelmesek a hivatlan vendégekre, amikor azok már az egyház pénzeszekrényét fészegették. A betörők elmenekültek. A gyors menekülés közben a kegyhét elvesztették és azt másnap egy diák a mezőn megtalálta; a kár azonban így is meghaladja a kétszáz ezer lejt. A betörők kézrekerítésére a csendőrség megindította a nyomozást.

Kölesönös élénk légi tevékenység

A Német Távirati Iroda jelentés szerint az elmúlt éjjel angol repülők Dél- és Délnyugat-Németország városai fölé szálltak és gyújtó megromboló bombákat dobtak le. Lakónegyedekben károk keletkeztek és a polgári lakosságnak veszteségei is voltak. A támadó gépek közül a német éjjeli vadászok és légvédelmi tüzéség harminckét gépet lőtt le. A német repülők támadásai Anglia északi partvidéke ellen irányultak és nagymennyiségű gyújtó és romboló bombát dobtak le.

Fordításokat

irodalmi és szakműveket, okmányokat, levelezést, román, magyar és német nyelven, valamint bármilyen irodalmi munkát vállalok. Levelezőlap édes lődésre válaszolok. Limisoara-Temesvar III, Rusu Sirianu-utca 2 szám. Weir.

Szervezett bandák harcolnak Indiában a britek ellen

A függetlenségi mozgalom ma már milliókat egyesít Indiában

Kalkuttából érkező jelentések szerint az indiai központi kormányt nagyon nyugtalanítja az a forrongás, mely India valamennyi tartományára kiterjedt. Az angolok kiméretlen megtorló intézkedései csak még inkább elkeserítették az indusokat. Ma már bandákba tömörülve veszélyeztetik az angolokat. Ezek a szervezett bandák az angol csapatokat is megtámadják és halálmegevetéssel harcolnak.

A függetlenségi mozgalom ma már milliókat

egyesít Indiában és ezek az emberek elszántak arra, hogy nem hagyják abba a harcot, míg hazájuk teljes függetlenségét ki nem vívták. Legutóbb Bihar tartományban az indus szénbányászok beszüntették a munkát és sztrájkra kényszerítették a brit munkásokat is. Összetűzésre került a sor, melynek folyamán az angol katonaság fegyverét használta. Két ember nyomban meghalt, harminc súlyosan megsebesült.

Békebarátról — háboruspárti...

Roosevelt egykori politikai ellenfele ma Indiában és Csungkingkinában igyekszik Washington háborus érdekeit megvédelmezni

Willkie, az Egyesült Államok egykori elnökjelöltje, aki a választások alkalmával meg Roosevelt legádázabb vetélytársa volt, az utóbbi időben azzal hivatkozta a figyelmet, hogy beállt, Roosevelthez — küldöncnek. Az elnök megbízottjaként Indiában és Csungkingkinában igyekszik a washingtoni kormány érdekeit képviselni a egyrészt az angolok és lázongó indusok között közvetíteni, másrészt a csungkinginai hadsereg utánpótlás; lehetőségeit tanulmányozni. Willkie nem is oly rég

a benemavatókzasi politika éhgarosa volt, választási kudarc után azonban Roosevelttel uszályhordozójává szegődött és csatlakozott a háboruspártiakhoz.

A japán császári hadsereg szóvivője, — mint a

Német Távirati Iroda Sanghából jelenti, — Willkie indiai és csungkinginai küldetésére vonatkozóan hangsúlyozta, hogy

az ázsiai népek bizalmának megnyerésére ez a lépés egyáltalában nem alkalmas.

Tekintettel arra, hogy a csungkingi kormány megsegitése szállító repülőgépek révén lehetetlen dolog, Csungkingiek táboragy nem fog megelégednie Willkie pusztá ígéreteivel.

A japán hadsereg szóvivője a továbbiakban teljesen nevelésének minősítette azt az elgondolást, hogy Willkie, mint közvetítőnek, esélyei lehetnének az indiai kongresszus párt és a brit kormány közötti megállapodás nyélbeütésére.

Ünnepel a Cenk alatti város reformátussága

Most ötven éve szentelték fel a belvárosi templomot — Csia Pál lelkész-espere nyilatkozata az évforduló alkalmából

Nincs még erdélyi város, ahol a kövek olyan szemléltetően idéznék a történelmet, mint Braşov-Brassóban. Várfalak, bástyák, köz- és magánépületek egész sora beszél a város múltjáról s emlékeztet a mult viharos, vagy nyugalmas korszakaira. És valamennyi közt éppen a templomok azok, amelyek a falaknak e néma történelemmondásában a legmegkapóbban jelzik az egyes fejezeteket. Az elsőről, a kereszténység itteni legkorábbi, emlékéit jelentő cenkhegyi kolostorról már csak a régészek tudnak, de a hegy lábánál itt van még a Fekete templom, melynek áhitatos gótikája a szász települések kezdetéről ad

hírt s itt van a reneszánsz stílusú katolikus templom, a Kolostor utca építészeti látványossága, mely a világos művészi formák derűs méltóságával néz a rohamosan fejlődő városra. Az ortodoxia kezdetét a bojársgazegi Szent Miklós templom képviseli, bár arhitekturája inkább a nyugati építészeti megoldások felé hajlik, míg a közkert mellett tömör bizánci stílusban épült templom a görög katolikus építészeti irányváltozását mutatja.

Vele szemben, a sétatér másik oldalán emelkedik a Braşov-brassói reformátusok templomépülete.

A kálvinista hit művészi hajléka

Gót elemek vegyülnek el rajta barokk gazdasággal és kecsességgel. Könnyed, holott súlyos mondánivalókat rejt magában. Biztosan és erőteljesen nyugszik a földön és mégis az emelkedés érzetét keleti. Karsu tornya lendülettel szökik a magasba, mintegy jelképezvén a szárnyaló hitet. Vonalai, a barokk formák ellenére, egyszerűek, mintegy a kálvinizmus puritánságát, erejét és összhangját fejezik ki. Kevésbé festői környezetben is tökéletesen érvényesülne szépsége. Érthető hát, hogy előtte nemcsak a város bennszülött magyarja — legyen református, katolikus, unitárius, vagy evangélikus — áll meg gyönyörködő szemmel, de az idegen is, ha tud érteni a műalkotások

nemzetfőlti nyelvén.

A templom építésének ötvenedik évfordulóját ünnepel most a Cenk alatti város református magyarsága s vele együtt minden romániai kálvinista lélek.

Alpár Ignác, a neves műépítész tervei szerint Szalay Ferenc Sibiu-nagyszombeni építőmester építette Bethlen András gróf, a későbbi földművelési miniszter főgondnoksága idején, 1892 augusztus 10. hónapjára készült el a mellette levő lelkész lakással együtt. Építések a telek még az akkori vársáncokon kívül esett, míg ma ez a hely már régen központi része a városnak. A templom története tehát a város fejlődése szempontjából is figyelemreméltó.

Ötven esztendő küzdelmes története

A templomépítés előtti és utáni tanulságos időszak érdemesnek véltük megszólaltatni az egyházközség közszerepében álló tevékeny lelképásztortát, Csia Pál esperest, aki kiváló elődeihez méltó módon visel ma gondot gyülekezetére. Az ünnepi évforduló kapcsán ezeket mondotta:

— Összetartást, hitbuzgóságot, igaz magyar és református lelket jelképez ez a templom. Építését küzdelmes századok előzték meg. A reformáció korában létesült egyházközség az ellenreformációt idején templom nélkül vészelt át a viszontagságokat; a Székelyföldről bejáró papok végezték a hívők lelki gon-

Nemcsak nagyobb, de jobb termés is elérhető, ha a vetőmagot

„Ceretan“

SZÁRÁZ VAGY NEDVES PÁC

alkalmazásával csávazzuk.

Az illetékes kerület Mezőgazdasági

Kamaraórájánál kérjen kifejezetten

„Ceretan-Bayer“t.

A Ceretan-t a Földművelésügyi

minisztérium engedélyezte.

dozását. Csak 1822-ben jutottak odáig a hűvek, hogy templomnak isko-lar-ak valamint papi és tanítói lakásnak is alkalmas parókialis házat vásárolhattak. A következő hetven esztendő az erőgyűjtés és az előkészület ideje volt.

— Kéz a kézben indult meg a munka az egyházközség és az egyetem és egyházi segítségével. A templomépítés ügyét különösen szívén viseli Szász Domokos, a nagyevű erdélyi püspök, aki személyes megjelenésével ad újabb ösztönző erőt a mozgalomnak. Az 1892-ik év hozta el végre a régi vágy megvalósulását: tető alá került az új templom és a mellette levő parokiális épület. Ünnepélyes felszentelésén inált és beszédet maga a püspök mond.

— Nagy eseménye volt ez a város református gyülekezetének. Ma, ötven esztendő távlatából tudjuk csak igazán megmérni a szeretetet, kitartást és áldozatkészséget, mely a gyönyörű mű alapját alkotja. Hálával és kegyelettel fordulunk buzgó elődeink felé, akik hitük és munkájuk gyümölcseként ilyen gazdag örökséget hagytak ránk. Ez az örökség sok mindent kötelez, elsősorban hűségre egyházunk és nemzetünk iránt, mert csak így tudjuk méltóképpen ápolni és gyarapítani a gondjainkra hagyott lelki és anyagi javakat.

— A templomépítés óta különben, a város fejlődése folytán évről-évre emelkedett a református lelkék száma. Annnyira, hogy a város külső részein imaház-iskolákat kellett építenünk. Az első világháboru ugyan megakasztotta a fejlődés folyamatát s zökkenőt hozott az 1940-es esztendő is, de a templom áll, külső és belső szépsége virul, mert hit és szeretet van benne és körülötte.

Az ünnepségek sorrendje

Az évforduló egyházi ünnepségeinek külön jelentőséget adott Nagy Ferenc református püspökhelyettes, valamint az egyházi élet számos más kiválóságának jelenléte. A déli-ötti urvacseraosztással egybekötött istentiszteleten a bibliaolvasást Csia Pál lelkész-espere végezte, igéit hirdetett Nagy Ferenc püspökhelyettes, a Romániai Református Egyház Intézőbizottságának egyházi elnöke, urvacsera osztási ágendát mondott Szotyory Lajos espere, intézőbizottsági előadó-tanácsos, míg a bezáró beszédet Kiss Endre egyházmegyei tanácsbíró tartotta. A délutáni vallásos estélyen bibliát olvasott Zágonyi Albu Dezső vallásnár-lelkész, elnöki megnyitót tartott Szele Béla dr. főgondnok, a református iskolák hálaszavát Dániel Viktor rektorprofesszor tolmácsolta, előadást tartott Nagy József, a Bethlen Gábor teológia tanára, a templom történetét Csia Pál espere ismertette, befejező imát mondott és áldást osztott Nagy Ferenc püspökhelyettes. A műsor keretében szavalattal Geréb Ádám segédlelkész, zeneszámmal pedig Delly Szabó Géza tanár szerepelt. (K—Y)

A vasúti ruhatári díjszabás emelése. Bucurestiből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság elrendelte, hogy az állomásokon létesített kézipodgyáztalercatok illetékét október 1-től minden megkezdett napra csomagonként: 10 leire emeljék. A terjedelmes csomag illetéke minden megkezdett napra 20 leje.

FORUM-MOZI ARAD

Nyáron is nagy filmeket járunk. Telefon 0-10. Városunk egyedül jól szelűtett, kellemes hűvös termet. 16 adások 5, 7, 15, 9, 30. 3 kor matiné 30 lei egységes helyárral

Ma!

Ma!

3-kor matiné 30 lei egységes helyárral

Az év egyetlen szenzációs detektív filmje

A TITOKZATOS BETTY BONN

A főszerepben Maria Andergast, Teodor Loos

Műsoron kívül a 2. sz. 10BIS MAGAZIN és a 28. sz. ONC-UFA-híradó a legújabb eseményekkel

— **Élő hősök látogatása a halott hősöknél.** Sinaia-ból jelenti a Rádor: A sinaiai hősök temetőjében kegyeletteljes ünnepség folyt le. A német és olasz hadirokkant és sebesült tisztek küldöttsége koszorút helyezett a nemzet egyesüléséért elesett román hősök síremlékére. A küldöttség délben indult el a Palace szállóból a hősök temetőjébe, ahol a hegyvidéki zászlóalj diszszázada adta meg a katonai tiszteletadást. Az ünnepségen a helyőrség tisztikara és Popescu Cezar polgármester is résztvett. A koszorú elhelyezése után a zenekar a hősök himnuszát intonálta, majd egy perces elhallgatással fejezték ki kegyeletes megemlékezésüket. A tiszti küldöttség azután ellépett a diszszázad arcvonalá elé. Az ünnepség a diszszázad diszfelvonulásával ért véget.

— **Pacha püspök Radna-Máriaradnán.** Pacha Agoston dr. Timisoara-temesvári római katolikus megyéspüspök a Radna-máriaradnai papi lelkigyakorlatok után továbbra is a kegyhelyen maradt. Ott is illette meg névnapját. Hétfőn visszatér Timisoara-Temesvárra.

— **A horvát vezérkari főnök a Vatikánban.** Vatikán városból jelenti, hogy Tatačko tábornok, a horvát vezérkar főnöke, római látogatása alkalmából, kihallgatásán jelen meg Öszentisége XII. Pius pápánál.

Cipőkutatókésznél megsemmisítik a cipőjegyeket. Timisoara-Temesvár város vezetősége elrendelte, hogy mindazoknak, akiknek cipő- vagy talpatalvány-adtak ki, az élelmiszerjegyeikhez csatolt megfelelő cipő- és talpatalványát megsemmisítik. Vonatközik ez az augusztus 16-ától kezdve törént utalványozásokra. Akiknek nincsenek egyéni élelmiszerjegyeik — internátusok lakói — azok cipőkitalvásiát a személyazonossági igazolványba jegyzik. 16 éven aluliak számára az egyes intézményeknél, internátusoknál kimutatásos jegyzéket készítenek. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert eddig csak külön utalványokat adtak ki a cipőjegyeket nem vették figyelembe.

Iskolai kabátokat, ruhákat fest, tisztít
KNAPP
modernül berendezett vállalata, Arad,
Str. Bratianu 2-4 sz. (Minorita-pelota) Episcopul
Radu 10 sz.

— **Betörés a műhelybe.** Ismeretlen tettesek a déli Aróra idején álkulcsal behatoltak Julián Romulus Timisoara-temesvári cipész 3 August-utca 21. szám alatti műhelyébe és cipőfelsőrészeket, valamint javítás alatt lévő cipőket loptak. A kár 13.000 leire rug.

— **Hátláragazolta a szekér.** Juco Joan 42 éves karaktéri földműves lovaj megriadtak és a gazda ezuhant a szekérről. A szerencsétlen ember a kerek alá került, súlyos sérüléseivel Timisoara-Temesvárra szállították, ahol a kórházban meghalt.

— **Udvarlőja elhagyta.** — a vonat elé vetette magát. Turnu-Severinből jelenti: Petria Paulina nuszéves turnusevőini leány, afeletti bánatában, hogy udvarlőja elhagyta, a vonat elé vetette magát. Testét a kerekék darabokra szaggatták. Az öngyilkos négy bucsujevelet hagyott hátra.

— **Anyakönyvi hírek.** A Timisoara-temesvári anyakönyvi hivatalban a következő bejegyzések történtek: Házasságot kötöttek: Breyer Jakab magán-ísvizsgáló és Quitter Anna, Simoc Dimitrie villa-mos-tocsi vezető és Balas Juliana, Szenetra József műszés és Kolimann Mária. Meghaltak: Özvegy Rácz Mártonné Koczás Éva 75 éves, Mathis Péter 76 éves munkás.

— **Kulcsár Mihály dr. lett Aiud-Nagyenyed új római katolikus plébánosa.** Mint Aiud-nagyenyedi tudósítónk jelenti, Novák R. Mihály, a minorita rend tarományfőnöke az Aiud-nagyenyedi minorita rendház főnökévé és Márton Áron megyéspüspök jóváhagyásával a város római katolikus plébánosává kinevezte Kulcsár Mihály dr. teológiai tanárt, volt Lugoj-lugosi házfőnök plébánost és hi tanárt. Az új plébános személyében kiválóan képzett, fiatal lelkész került az Aiud-nagyenyedi katolikus egyházi élet élére, aki eddigi tevékenysége során is, mint a nagybányai rendi szeminarium tanára, majd helyettes igazgatója, továbbá Lugoj-lugosi plébános s hit'anár, általános megbecsülésnek örvendett. Egyházirodalmi cikkeivel több lapnak volt eddig is munka'ársza. Kulcsár Mihály dr. a múlt héten már át is vette új tisztségét és hivatalát.

— **Városi munkaszolgálat három csoportban.** Timisoara-Temesvár város vezetősége a férfilakosság számára kötelező városi munkaszolgálatra három időpontra állapított meg, illetve három csoportba osztva történik a munka. Az augusztus második felére meghatározott munkaszakáson kívül kötelező munkát végeznek szeptember 15-étől 30-ig, valamint november 1-től 25-ig.

Üzletáthelyezés
STRASSER kötött, szőő t'aru üzletét át'helyezte lakására, Arad, General Dragalina-körút 34 szám

— **Tanoneiskolai oklevelek átvehetők.** A Timisoara-temesvári római katolikus magyar tanonciskola oklevelei megérkeztek. Átvehetők naponta délelőtt 10—12 óra között az intézet irodájában.

— **Külföldi zsidók gyűjtőtáborba utalása Franciaországban.** Vichyből jelenti a Stefani iroda. A megnevezett francia területek hatóságai elrendelték, hogy az 1936 után Franciaországba jött összes külföldi zsidókat különleges gyűjtőtáborokban helyezték el. A rendelkezést szeptember elsejéig már végre is hajták. (Rádor)

— **Végzetes pálinkakészítés.** Targovisteből jelenti, hogy Candesti községben Moraru Marin földműves és felesége belefulladt a pálinkás hordóba. A gazda cefrét töjtött a három méteres nagy hordóba, a vedert beleejtette s amikor ki akarta venni, bejesezült. Segítségére siető feleségét ugyanez a sors érte.

— **Telefunken-super 175 WK.** Ezen hét körü. ötesöves super a ferdén befektetett nagystíliú özőnvilágító skálát a magikus szemmel ellátott, az egész első részt felvevő erőshangleadó foglalja el. Az előnyös díofatok egy kiváltságos architektónikus teljesítmény. Egy bevezető és két középfrequenitikus szalgartató, egy kétlépcsős sebességszabályozó és egy folytatólagosan szabályozható készülék, amely az igazi viszonylatot a zavarhatároló és a hangcsengés szépsége között mindig helyreállítja, teszi a 175 WK-t egy elsőrendű távfelvevőkészüléké. Ellenkapcsolás bass- és magas-kiejtésű hangerősség szabályozás és egy folytatólagos dinamikus hangleadó egy kiváltságos távleadást jelképeznek. Persze ezen super is el van látva egy második hangleadó és hangeszállító-készülék bakapcsolására. Technikai adatok: hét körös, 5 csöves; Telefunken-csövek: ECH 3, ECH 4, EBL 1, EM 1, AZ 1, hullámhálózat: rövid: 13,8—5 m; közép 613—513 kHz; hosszu: 424—230 kHz; méretek: 565×385×275 mm gombokkal, sulya 11,3 kg; áramszükséglete 50 minden feszültségnél; díofatok, többek díszlécekkel.

— **Előléptetési előterjesztések.** Timisoara-Temesvár város hivatalos lapja közli a városi tisztviselőik előléptetésére vonatkozó előterjesztéseket. Igazgatói kinevezésre előterjesztették Nedá Gheorghe dr., Baba Trifu dr., Heim Enő dr., Fogas Justin dr. és Fildan Iosif főtitvisztviselőket, aligazgatóknak pedig 8 főtisztviselőt.

— **Zsukov tábornok — helyettes szovjet hadügyi népbiztos** Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A Tass-ügynökség hírt ad a szovjet rádió közleményéről, mely szerint a népbiztosok tanácsa Zsukov hadseregparancsnokot kinevezte a hadügyi népbiztos első helyettesévé. (Rádor)

— **Gyanus haláleset.** Timisoara-Temesvárott meghalt Kaskötő Antal 67 éves gyárvárosi lakos. A rendőrség megállapította, hogy Kaskötőt a megelőző napon megverte szomszédja, Milovan Traian, Linis-tei-utca 44. szám alatti napszámos. A vizsálát megindult. Milovan Traian közben nyomtalanul eltűnt.

— **Adományok.** Kubinyi Béla Mocrea-Apateleak a beteg nővérét és fiát eltartó szegény özvegyasszony számára 500 lej adományozott.

— **Aradi szabotázsi bírósági ítéletek.** Az aradi törvényszék mellett működő szabotázsi bíróság újabban az alábbi ítéleteket hozta: Herz Erzsébet Aradulnou-ujaradi zölöségárust, aki az aradi piacon a paradicsomot a 25—35 lei maximális ár helyett 40 leiért árulta, két hónapi munkatáborba való utalással sújtották. Hoffman Terézia ugyanevak Aradulnou-ujaradi árust ugyanezért egy hónapi táborra ítélték. Frintz Ferenc és Quintus Mária Wiesenahid-reháti lakosok engedély nélkül búzát vittek a malomba őrlötetni, ezért ezer-ezer lei pénzbírságot kell fizetniük. Seifer Mária Santana-szentanna asszony egy hónapi munkatáborba került, mert a kukoricát és búzát a megengedettnél drágábban árulta. Bosneac Gheorghe Micalaca-miklakai lakos két borjut vágott engedély nélkül és ezért két hónapi munkatáborba sújtotta a bíróság. Bisorca Moise Agris-igrisi kereskedőnél 46 kiló cukrot találtak. — két hónapi munkatáborba került. Ugyanevak cukorrejtegetésért ítélték el Mateovici Ede bradi szabót is, akinél 65 kiló cukrot találtak és ezért két hónapot kell munkatáborban töltenie.

Értesítés!
Értesítem az igen tisztelt sorsjegyvadóimmet, hogy sorsjegyiromadmat 1942. szeptember 1-től kezdődőleg a Libro Merá Paula-féle helyiségből, lakásomból, Str. Eminescu Nr. 31. I. em. helyeztem át.
További sz. párfogást kérve, vagyok kijváló tisztelettel:
Özv. SOLYMOS GEZÁNE,
Colectura „AULORA” Arad,
Str. Eminescu Nr. 31. I. em.

Muzi
Vasárnap és hétfőn Aradon a muzik műsora a következő: Aro: A hamis eskü (német film). Corso: Szerelm és becsület (német film). Forum: A titokzatos Betty Bonn (német film). Uránia: Ördögi szikla (német film).
Vasárnap és hétfőn Timisoara-Temesvárott a muzik műsora a következő: Capitol: Huszonnegy óra szerelem. Thaha: Sissy hercegnő, Corso: Edison ifjúsága, Fratelia mozi: A háza szolgálatában, Roxi mozi (csak vasárnap): A véres határ.

URANIA sláger-film-színház, Arad URANIA
Telefon 12-32. E óadások 3, 5, 7:15 és 9:30

Ma premier!
11:30 órakor matiné olcsó helyárákkal
Egy film, mely bemutatja a szerelem és ön-eláldozás hő énoszát

Attila Hörbiger, Victoria von Ballasko és Hansi Knotteck az

ÖRDÜGI SZIKLA

című filmben

Ügyeletes gyógyszerárak
Vasárnap, augusztus 30-án Aradon a következők az ügyeletes gyógyszerárak: Strelikovszky (volt Kein, Avram Jancu-tér) és Danciu (a nagykorházzal szemben).
Hétfőn, augusztus 31-én Aradon az alábbi gyógyszerárak tartanak ügyeletes szolgálatot: Janka (a betegsegélyzővel szemben) és Butta (volt Weisz, Avram Jancu-tér).
Vasárnap, augusztus 30-án Timisoara-Temesvárott a következők az ügyeletes gyógyszerárak. Belváros: Salvator (Regele Ferdinand-ut), Gyárváros: Kigyó (Traian-tér), Erzsébetváros: Bianu (Miron Costin utca sarok), Józsefváros: Neurohr (Preyer utca) Mehalában a Corvin, Fratelia-Ujkissodán a Panajoth és Freidorf-Szabadfalun az Eremici gyógyszerár.
Hétfőn, augusztus 31-én Timisoara-Temesvárott a következő gyógyszerárak tartanak ügyeletes szolgálatot. Belváros: Götz (Bratianu-tér), Gyárváros: Meisner (Petru Maior-tér), Erzsébetváros: Cristea (Lahovary-tér), Józsefváros: Csillag (General Dragalina-tér), Mehalában a Corvin, Fratelia-Ujkissodán a Panajoth és Freidorf-Szabadfalun az Eremici gyógyszerár.

SZELLEMI

Világnézet és orvoslás

Vitaathatatlan tény, hogy gondolatainkat és eseményeinket félre nem ismerhető módon befolyásolja a világnézet. Ez irányítja a gondolatokat, teszi színessé a megnyilatkozásokat és olyan jellegzetes bélyeget nyom rájuk, amely nemesek az egyénnek, hanem korának is sajátja. A világnézet nemcsak a társadalompolitikában és a gazdasági életben indít el mindnyájunkat mélyen érintő, forradalmakat előidéző mozgalmakat, de kiterjed a tudományos világban is. Ez alól nem kivétel az orvos gyógyító és orvosló művészete sem.

Napjainkban nagy világnézetű korszaknak vagyunk részesei, mely nemzetek és fajok közé szinte áthidalhatatlan árkot ás. Két vezérelv vivja az egész világra kiterjedő hatalmas csatáját: a letűnő individualizmus és a feltörő univerzális világsgzemlélet.

Tekintsünk most már az orvoslás fejlődésére és figyeljük meg milyen hatást gyakorolt a világnézetek előbb említett változása az orvosi tudományra.

Mindenekelőtt vizsgáljuk meg a két alapvető elvet. Az individualizmus felfogása szerint — mely az egyéni indul ki — a társadalmat az egyének érdekei teremtték meg és az élet hajtóereje az emberek szabadsága és önös érdeke. A rendszer közismert vezérelve: „laissez faire, laissez passer le monde va de lui-même”.

Ezzel szemben az univerzalizmus szerint az összesség megelőzi az egyént és az egyéni érdeket a közösség szolgálatába kell állítani, miként Aristoteles mondja: az egész a rész előtt van.

Az orvos gyógyító tudománya az individualizmus fénykorában — a XIX. század végén és a XX. század elején — hatalmas fejlődésen ment át és előre nem látott módon tört előre Virchow szerint: „az orvosnak csak az nevezhető, aki ténykedése egyetlen céljának a gyógyítást tekint”. A gyógyítás alaptörvénye Verheij megfogalmazásában így hangzik: „Mindenki úgy él és úgy betegszik meg, ahogyan azt az ő egyéni akaratja előírja; életet és betegségeket megismerni, az utóbbiakat gyógyítani csakis az egyének tanulmányozása alapján, vagyis individualizálva lehet”.

Ebbez a klasszikus megállapításhoz sok hozzátenni való nincs. Nincs két teljesen egyforma aeti, nincs két egyforma ujjlenyomat és nincs két egyforma ember. Eppen így nincs két egyforma légzőorgó, betegségletelés és gyógyszerhatás. Tényleg minden beteggyógyítás — eltekintve az általános érvényű irányelvektől — csakis egyéni lehet. Az orvos gyógyító művészetében sincs korlátok közé szorítva, teljes gyógyítási szabadsága van. Tehát jogos az a megállapítás, hogy az individualis szemléti beteggyógyítás, a számára legkedvezőbb légkörben érte el azt a magas fejlettségi fokot, ahol jelegleg áll. A többi szemléti élv, mint a functionalizmus, determinizmus, causalizmus, constinacionalizmus stb. mind az individualizmus gondolatkörébe tartozik.

Az univerzalizmus orvosi megjelenési formája: a prevenció, a megelőzés. Ennek feladata az életfeltételeknek olyan beállítás, mely az élet és egészség fenntartásához feltétlenül szükséges, függetlenül az egyéntől, az emberi élet gondozása céljából. Tehát az összesség érdeke itt háttérbe szorítja az egyén jogát.

Ez az új szemlélet az orvosok feladatkorát megszerte kiegészítette, az orvosi rend számára, számos új és nagy munkaterületet teremtett. Az orvos egészségvédelmi tevékenysége jogi és mérnöki vonatkozásokat érint, a szociális gondozás is főleg orvosi szolgáltatásokon nyugszik. A csecsemő- és kisdgyógyászat, az iskolák, majd az ifjúsági intézmények keretében az orvos munkája a nemzeti közösség jövőjét erősíti. Orvosi ellenőrzés alá helyezi a gyárparát és közlekedést. A környezet ártalmait

kikapcsolásával a halandóságnak nem is sejtett javulását és az élettartam meghosszabbodását vonta maga után.

Az orvos gyógyító munkája közben már a multban gyakoribban került olyan helyzetbe, hogy az egyén jogos érdekét a társadalom követelménye mögé kellett helyeznie. A fertőzések megelőzése miatt — ami összességi érdek — kénytelen volt az egyént védőtással átmenetileg beteggé és munkaképtelenné tenni. Igaz az is, hogy ez az egyén egészségét is szolgálta. Hasonlóképpen nem volt te-

kintette az orvos az egyéni érdekekre fertőző betegségek bejelentése esetén sem (orvosi titoktartás). Innen már csak egy ugrás és a törvényelőírta műtéteknél (sterilizáció) tartunk.

A világnézetek változásának hatása az orvoslás terén nem ellentétes irányú, mint a gazdasági életben, illetve társadalompolitikában, hanem — láthatjuk — szerepe kiegészítő. A gyógyító munka mellé az orvosnak új szerepet adott, ahol új kutatási lehetőségeknek nyit tág kapu és átalakítólag hat az orvos társadalmi és gazdasági helyzetére is... Sok-sok nemzetmentő új feladat, melynek maradéknélküli teljesítése az orvosi rend egyetemének feltétlen kötelessége!

KORBULY EMIL dr.

ÖRÖK TÁVOLSÁG

Tíz éve már... Déli vihar volt,
fejtől kavart s dörgött az égbolt.
Árványk terjedt lombán, teketén,
Szél táncolt a boglyák tetején.

Cihelődünk hazafelé már,
s közben szakadt, zuhogott az ár.
Egyik takart most még rogyásig,
ruhát kötött s szaladt a másik.

Anyám keze kezemet érte,
terhelmet magának kérte.
Fekete arcán nagy toltok gyultak,
Hölygös eseppek csak hulltak, hulltak.

Azóta még viharok jöttek,
testvéreim ruhát kötöttek.
Zápor vert és napfény csigázott,
de a lelkeim örökre fázott.

Nagy viharból buszbe léptem.
Gyöngéd járásod követi léptem:
Sohasem érsz el fekete anyám,
csak sejtelem, kétség hull reám.

Örök távolság van kettőnk között,
de nézd a room, szent elköltözött:
mások üdve, mi szívemben ég,
magam baja, sorsa nem elég.

Pedig egyszer görbül ajkaim
s mind visszaadom, amit kaptam,
lassan hull majd a göröngy reám,
meglátalak-e akkor, fekete anyám?

Petrosani, Peti ocsényi

SÁROSI ÁRPAD

Ercse Miklós (Deva)

DIÁKOK

A tanár ur fiatal ember volt. Idealista és törekvő! — Némileg egyéni, de kész nevelési rendszerrel érkezett. Azt akarta megvalósítani a kollégiumban, ahol egyetemi éveit előtte maga is diáskodott.

„Barát; alapon való nevelés” — ez volt a vezérelve. A diák érezte, hogy a tanár barátja s így ő is baráti bizalommal fordulhat tanárához.

A tanár ur olyan volt, mint sokan azok közül, akiket gyorslábú évek során öreg bölcsökké nevelt a kollégium szelleme. Mert Bethlen Gábor szelleme a tanárokat is neveli, nemcsak a diákokat! Mégsem értett egyet az „öreg bölcsékkel” s magában keményen fogadkozott: „Majd megmutatom én, hogy mire képes egy modern pedagógus!”

A diákok — diákok voltak. Örök ifjak, örök bohók, örök ugyanazok. Tele színes almokkal, robbanó energiákkal, szárnyaló szellemmel és — az Aiudenyedi diákok híres humorával.

Elsőször szeptemberben találkoztak, mikor a tanár ur — mint internatusi felügyelő is — bemutatkozott: Kissé szokatlan, egyszerű bemutatkozás volt, program-beszéd. A tanár ur nyitán megmondotta, hogy baráti módon ónajt együttélni a fiukkal s élénk színekkel ecsetelte a komolyan veté barátság áldásait. Hangsúlyozta, hogy a felső osztályos „primarius” és „secundarius”-okat egyenesen segítőtársainak tekintik, akik példaadásukkal feyvelmeztetsegükkel, komolyságukkal segítik „a kisebbek nevelésében és egészségesebb, nemesebb közszellem kitermelésében”.

A diákok gyanakvással fogadták a felkinált barátságot, de, hogy meggyőződtek tartósságáról, boldogan sütkereztek verőfényében. Egyelőre a tanár ur is meg volt elégedve legújabb „barataival”. Apróbb feyvelmeztetések ugyan napirenden voltak, de azokat úgy tekintette, mint az internatusi élet elkerülhetetlen velejáróit. Néha — suba alatt — értésült nagyobb szabású „diákhuncfutásokról” is, ám ezek előtt, épen az új nevelési rendszer későbbi diadala érdekében, egyelőre szemethunyott. Könnyen megtehetette, hivatalosan senki sem emelt panaszt.

Nem is volt semmi nagyobb baj, amíg be nem

köszöntött a hüvös ős s vele a fűtés ideje. Akkor azonban, mintegy villámcsapásra, egyszerre minden összeomlott mert...

A pedellus — pedellus volt. Tipikus szolgálék. Ösztöni a diákokhoz sodorták. A deris jókedv, tavaszi verőfény, boldog ifjuság világába. De ha önző kis magánérdekei úgy kívánták, megtagadta „nemesebb” ösztöneit s gondolkodás nélkül a nagyhatalmat képviselő tanári tekintélyhez csatlakozott.

Megkezdődött a faosztás. A fiuk lakószobába keveset és nedveset juttatott a pedellusi egoizmus. A tantermekbe sokat és szárazat hordtak a „segédpedellusok”. Minden este tetőzve rakták s reggel, a tűzgyújtás idején mégis mindig üresen találták a nagy fászládákat. Az internatusi szobáiban pedig vígan patogott s jömeleget árasztott a „nedves tüzelő”.

Ezért csatlakozott János — a főpedellus — a tanári tekintélyhez. Előadta fájaldalmát:

„Tanár ur instállom! A fiuk csengetik a fát! Minden öste megtöttemet s reggel mégis örökké üresen kapjuk a tantermekbe a ládákat. — Hát aztét szótam, hogy tessen itt rendet teremteni!”

A tanár ur, megnyugtatól magát Jánosét bizta meg, hogy vacsora utánra a tanári szobába hívja össze a primárius és secundárius urakat.

A fiuk pontosan ott voltak. Öt-hat sorban zsufóldták a „felsőbb hatalmasság” asztala előtt. Szemléssüve hallgatták a barátság szentségéről, jószágáról s főleg lényegéről — a kölcsönösségről — tartott tanári bevezetőt. Csak néha rebent egyik-másik hátsó sor, de a tanár ur ezt nem látta. Figyelme megfeszült, mint a fiatal fából hajlított íjj. A pillanatot leste, amikor lecsaphat és ígértet vehet. A lélek a ni pillanatot. Alig érintette tudatát a halvány benyomás, hogy csak az első sor áll mozdulatlanul, a többiek lassan, de állandóan cserélődnek. Csak két-többször, az okozati összefüggés fénykévéjében vált világosabb, az okozati összefüggés fénykévéjében vált világossá, határozottá ez a benyomás. Most minden idegösszalással a lélektani pillanatot leste. — Hirtelen a fiasok lehetőségének szégyene visolygott át lelkén. Jég-hideg rémuléthullám csapott át rajta s aztán...

Futárindításunk

BUCUREȘTI-be hetenként egyszer.
TIMIȘOARA-ra NAPONKÉNT.

Bármilyen megbízást pontosan és lelkiismeretesen ellntéz a

RECLAMA

Hirdető iroda, Ar. d. Gimnasiun 8. Tel: 17.11.

ÉLE T Ü N K

maga sem tudta miért, hogyan? — de ott vágatott az alaposan kitaposott régi mesyén, a kollégium-alapító atyai szívének századokon át sugárzó szeretetéről beszélt. Bizony ósdi eszköz volt ez. Az „öreg bölcsék” mindegyre előrángatott pedagógiai fegyvere.

Am, még szégyenkezni sem volt ideje, mert egyszerre fénylő szemek ragyogtak vissza rá az ellágyult diákarcokból! — Hirtelen lecsapott! A fiuk mindent megígérték. Gyorsan kezet fogott velük s elbocsátotta őket. A diákokon még átidergett a „mindent jóvátenni” gondolata, de ígérettevés, elbocsátás oly hirtelen történt, hogy már nem jutott rá idő.

A tanár ur magámaradt. Elmélkedett. Keserves volt, de önmagának mégis be kellett állania, hogy az öreg kollegáknak volt igazuk. A lelki rugókat is megtalálta. A diák nem barátot keres tanárában. Barátot talal bõven a társai között. Egyebet ohajj! Atyai szeretetet! Az atyai szeretet kormányzó szigorát, megértõ cirogatásait, édes meletét. Ez hiányzik, mert otthon maradt. Ezt keresi a tanárjainál ösztönösen és ez az, ami a kollégium-alapító felidézett szellemében megtalálta.

János zavarta meg a tanár ur elmélkedését. Belepített és kérdõn nézett a „hatalmasság”-ra...

A tanár ur felelt: „Mindlen rendben van János. A szabafõnökök és helyettesek megígérték, hogy többé nem tûrik meg a kisebb diákok falopásait!”

„De tanár ur! — méltatlankodott János — ez a láda telõ volt, mikor ide bójõttek s most tesszen idenézni!”

A tanár ur tekintete ijedten reppent a fásládára. Sötét-üresen tántorgott, mint maga a csalódás és a végzet. Perecekig fizikai rosszullét környékezte. Szé-

me előtt kavargtak az egymást cserélgetõ diáksorok, hullámozott a tágányított ószkoponyek sokasága s a leplük alatti sötétbõl, mint valami végtelenre nyult fogsor, fehéren, gunyosan vigyorogtak a fahasábok. — És mindez az õ lelkes beszéde közben! — Szédült. Egyik kezével rátámaszkodott az asztal szélére, a másiknak leirhatlanul gyõnge mozdulatával pedig kiharancsolta Jánost. János — a nem várt, mely hátától döbben, lábbujjhegyen távozott. Lassan, vontatottan ment ki s az ajbõl még visszafordult, hátha a tanár ur még mond valamit. Valamit, ami ezt az egész dolgot megvilágítaná... De a tanár ur hallgatott... Errõl a dologról mindig hallgatott...

Es a fiuk is hallgattak... Kötötte õket egy ígéret és az alapító fejedelem hazajáró szelleme...

Csak a pedellus beszélt. Ő mondotta el évek mulva az új diákoknak — csõndesen és észrevétlenül visszalapokodva a tavaszi verõfény világába —, hogy abban az esztendőben hívõsök voltak az internátus lakószobái. A fikák (kisdia-
kok) bizony sokszor dideregve lázadoztak a primáriusi parancs és secundáriusi ellenõrzés ellen, de engedelmesen vitték vissza a „véletlenül” elhozott fahasábokat az osztálytermekbe. Rector, professor és öreg tanár urak nem gyõztek eléggé csodálni, hogy abban az esztendőben csak félannyi fa fogyott el mint máskor, pedig ugyan foga volt a tételnek!

Csak a fiatal tanár ur és az öreg diákok tudták, hogy miért. Nõ meg talán a nagyfejedelem szelleme, aki — ugy mondják — szakadatlanul éberem örökdió kollégiuma fölött s mindent tud és számon tart, ami benne történik, még a tanár- és diákszívek gondolatait is.

Pál András (Braşov-Brassó)

A CSÁNGÓ EXPRESSZ

— Hát ez meg mi a szõsz?! Még ilyen is van ebben a keserves világban?... A csángó mosolyog, az idegen eltûnõdik ezen a valamin, mert még ilyet sohasem hallott. En is mosolyogtam a barátommal együtt. Azt kérdeztem tõle:

— Mivel jöttél be a városba?

— A csángó expressszel — felelt.

Akik még nem tudják, azoknak megmondom, hogy ez bizony nem más, mint az a kicsiny vonat, amely Braşov-Brassó és Négyfalu között közlekedik, vivén naponta a nagymejjü csángókat, kõvér gazdákat és a cigányokat. Kezdetben gõzös vala a neve, akkor énekeltek, hogy „megy a gõzös, megy a gõzös...” Idõk folytán ez a csoda masina hivatalosan megkapta a *tramway* nevet, amit a csángók a könnyebb kiejtés céljából ugy mondottak: trájván.

Nem is olyan régen aranyat jelentett Négyfalu számára, de mïóta mindenütt autõba botlik az ember: le-suszott a magas polcra. S ha így megy tovább is az élete sora, kehesen pöfögõ mozdonyai — mint õskavas kerülnek eladásra. A sinek nyomát, ha sõvul nem is hintik be, de bizonynal benõvi a laboda, samártõvis, meg más jófajta burján.

Hej milyen szép idõk voltak azok, amikor a sinek fityultak a város szívéig, fel a fõtérre! Milyen kevélyen pöfögött, szuszogott a mozdony és ontotta magából a sűrű füstöt, amíg felvontatta a néppel teli kocskat végig a Kolostor-utcán. A rosszul záródó szelepeken állandóan sistergett, süvített a gõz: lefújt mindenkit, aki a közelébe tévedt, míg a fekete füstcsomók, szikraesõvel vegyítve, gázsfátyolként borították a házak tetejét. Csudaélvezet volt nyelni ezt a bûdös füstöt s nézni az ünneplõbe öltözött falusiak kiszálló, vagy felszálló tömegét.

— Szép, szép. — mondotta a nemes városi tanács — de még sem valami jó: lán; a folyton elakadó forgalmat, hallgatni a fûlrepszõ sipolást, csengetést, nyelni a füstöt s lesni, hogy mikor kerül valamelyik szájtató a kerek alá.

Elhatározták, hogy nem engedik a tramvajt tovább menni, csak a sétatérig. — No ugy is maradt évtizedeken keresztül. Egyszer aztán megint ráncba lazított a városvezetõk homloka. Meg is hozták a felegyben a határozatot: a tramváj csak a Schill-
gyárig mehet. Városrendezési és egészségügyi okok ltszik ezt indokoltá. Az utasok gyalog is bemehetnek a város szívébe. Aki meg nem akar gyalogni,

az üljön gépkocsira, amik tucatszámra szaladgálnak keresztül-kasul a városban.

Csakhogy a vasúttársaság sem hagyta magát. — Szerzett jogaira hivatkozva, pörre vitte a dolgot. Meg is indult a pör de a város vezetõsége rászánta magát egy merész lépésre. Se szó, se beszéd: felszedette a sineket egészen addig a bizonyos határig. A sinek helyét részben aszfaltozta, részben kijkövezte; a sétatér tájékán sõ helyett — fûmagot szórattott szét. Nem maradt semmi emlékeztetõ, hogy itt még vonat is járt volna valaha.

Azért mondom, hogyha ez tovább is így megy, kiszorul egészen a száraz Tömõsig s akkor még a kutya sem fog ráillni. Nagymejjü csángó, kõvér gazda, garcsini cigány a száguldozó autókön keresi fel majd a várost. Az expressz mozdonyai, mint õskavas, kerülnek majd eladásra. A legõcskábbat, mint eredeti; csángó régiséget, beteszik a létesítendõ csángó muzeumba.

De hogy rátérjek a beszédem fonalára, azt akarom mondani, hogy még az ántivilágban, akinek Braşov—Brassóban valamilyen dolga akadt, az legcélszerûbb utazási alkalmatosságnak a csángó expresszt tekintette. Ez a jó kis füstõs — pontos idõben készen indásra, várta az utasokat. A mozdonyvezetõ is indulás elõtt, csupa figyelmességbõl, jól megfûttyengette a gõzcsapot. Hallja meg mindenki késlekedõ utas, hogy nemsokára indul a vonat. Szedje a lábait szaporán, aki nem akar lemaradni. No volt is ennek foganatja... Az idõsebbek õregesen, a fiatalabbak szaporábban, de aprítottak istenesen, csak-hogy ott ne hagyja a vonat.

Ni, ni! Már fûttyent is egy hosszút, keservesen ríogatót. A kocskis nagy csattanással lódulnak a mozdony után, a sűrű fekete füst vastag csomókban lókdik a magasba. Az uton a legõtven méternyi távolságról, egy vastagon õlõzött nénike szalad, ahogv csak bírják a lábait. Kezével a gõzös felé integet és torkaszakadtából rikoltozik:

— Álljanak meg! Álljanak meg!!!... Jaj Istenem, még itt maradok!...

Az utasok nevetve nézik a versenyfutást, egyik-másik biztatón kaibálja:

— Szaladjon nénike, szaladjon!!

Híszzen szalad is, de a sok ruha, meg a tele íszák a vállán, ami jobbra-balra vetõdik, — ugyancsak akadályozza a futásban. A kusrova is kioldódik a fején;

hamar utána kap a jobb kezével, nehogy elveszítse. A gõzös lassu tempóban halad, még nem ért az utkeresztetõdéshez. Már csak öt, hat méter van a futó asszony és a mozdony között, amikor kétségbeesetten még egyet rikojt az asszony:

— Állja... Tovább már nem bírja mondan; elfullad. A mozdonyvezetõ észreveszi a nagy erõlkõdészel futó asszonyt és lefékezi a vonatot. A kalauz leugrik s emeli, tolja fel a lépcsõkõn. Közben lekezteti is a nénikét.

— Hát nem tud maga hamarabb indulni hazulról? Mikor látta, hogy a vonat itt van, miért nem szedte gyorsabban a lábait?... De mind azt hiszik, hogy a vonat várni fog rájuk. No, üljön le, no s szuszogja ki magát...

Az expressz kõzben megindul, már át is haladt az utkeresztetõdésben. Ujlárma, kacagással vegyített hujjongatás harsan fel az utasok torkából. A kalauz riadtan kapja fel a fejét. Hát most meg a másik irányból vágat egy nagymejjü csángó legény, ahogv csak bírja a két lába. A Moroj-boltjánál vette észre a vonatot, azt is, hogy a keresztetõdésnél lefékez. Nemigen bizott, hogy egyenes irányban beéri, éppen ezért balra tértül csappantóltag a vasuti töltésnek. Azt gondolta: lefékezek, mégsem marad itt. A fogait és a két kezét összeszorítja, s rohan, mint a szemvillágszõtõ. A levegõ valósággal fityõl a füle mellett. Ez kisebb földhányáson keresztül repül, de egy hõncsõkturásban megbotlik s olyat esik, hogy csak ugy dõrdül. Semmiség!... El kell csipni a füstõt. Még két lépés, és a töltés tetején van, de ezt már csak négykézláb tudja megtenni. Mire körültekint, csak a tovaszaladó vonat látja a röhögõ és bucsut itegetõ utasokkal. A gõzspis is mintha õt csufolná: — Szaladj!... Szaladj!...

— Késérüt nyel s lemondóan int a kezével. De meg nem állhatja, hogy meg ne fenyegetse a vágóhíd felé dübögõ gõzõt:

— Hadd el mozdonyvezetõ!... Tegyek csak én kezét reád!...

Oh te jó kis füstõs, halálra itét csángó expressz! Megsajdul a szivem, amint visszagondolok djadalmas ifjuságra és rádõbbenek kilátástalan jóvõdre. Nagymejjü csángó, kõvér gazda, garcsini cigány már csak a mesékben fog emlegetni a késõi unokának, hogy: Volt egyszer, hol nem volt, még az ántivilágban...

NEKED IROM

Magamról irjak, kérted...
Bennem szüleinék az ellentétek,
Öröm és fájdalom; jkergermek,

Örültem, amikor hajkoronás lovag lettem,
Vértiem lett fehér ingem,
Csatamezõm a föld
Es bün az ellenségem,
S azõta mindig örülök,
Ha testvéröléssel ölök
Bün, hordozó testvér ellenségét.
(Te Deummal ilök gyõztes harc tört).
Irok néha egy-egy Krisztus-szerelmes verset,
Néha csak szerelmeset,
De ilyenkor nyomorgó milliõkkal vallok testvérséget.

Bánatom,
— Megvallom ez a nagyobb testvér —,
Néha fáj az egyedüllet,
Fáj ha valahol egy ember meghal,
Ha van aki nem örül távasszal...
Mindem ember bánatja bánat nekem,
Mert hiszen annyi vigasztaló szó,
Amennyi kellene.
(Valamit itt is kéne tenni:
Több edes szõt keresni,
Meglevoke gyakran ejtegetni!...?)
Az is fáj, hogy oly nagyon
Függ eltem földi javakõn;
Van két cipõm, két kalapom
Es daróc esuhávj
Puha talárom nem cseréltem föl.

Fáj, hogy kevés az öröm, több a bánatom;
Fáj, hogy hajkoronás lovag lettem
Es testvérölésben is fárad a károm.

Bevine-Magyarpecska

GALLÓ GÉZA

SZÖVETKEZETI ÉLETT

Napközi otthon és szövetkezet

Első pillanatra furesának tűnik a fenti két fogalom egymás mellé helyezése. Hiszen a napközi otthon jelenti a társadalmi gondoskodás egyik szép megnyilvánulását. Jelenti azt, hogy a társadalmi különbségek okozta körülmények között élő anya gyermekéről egész nap gondoskodnak, tisztá és világos helyen izletes ételet kap, játszhatik és ajlajando orvosi felügyelet alatt áll. Ugyanakkor a szövetkezet a benne rejlő szociális tartalom ellenére is gazdasági forma, amely a társadalom egyedeinek gazdasági jólétét és előrelépését tüzte ki maga elé célul.

A Timisoara-Temesvár egyik külvárosát alkotó Fratelia-Ujkiössada a lakosság zöme olyanokból áll, akiknél mindkettő házas-társi kénytelen erejéhez mérten — sokszor azon felül is — hozzájárulni a létfenntartás előteremtéséhez. Gyermek pedig — hál Istennek — sokhelyütt van. Ezek részére nyílt meg még az elmúlt évben a napközi otthon. Az otthon a célt szolgáló hajlék azonban már terjedelmének fogva sem feleltethet meg a követelményeknek. Nits István református lelkes vezetésével megindult az előkészítő munka egy korszerű épület emelésére. Persze, ehhez nem volt elegendő a rendelkezésre álló és állandóan befolyó adományokkal kiegészülő összeg.

És itt kezdődött a lenyűgözően felemelő gondolat megszületése, ami kiváltotta azt, hogy ennek a cikknek a címébe egymasmellé került a napközi otthon és a szövetkezet. Timisoara-Temesvárott három szövetkezetünk működik. Ennek a rovathoz az olvasói többször meggyőződést szerezhettek arról az eredményes munkáról, amit ez a három alakulat a gazdasági megszervezés terén végez. Most a szövetkezeti tagok — bár tartozunk az igazságnak megjegyezni hogy mások is, a szövetkezeten kívülállóok — elhatározták, hogy vasár- és ünnepnapokon, hétköznapi tevékenységük fáradalmának kipihenése helyett saját kezük munkájával, résztvesznek a napközi otthon építésében. A vállalati könyvvélő mézhabarcosot kever, a kereskedő

téglat hord és így tovább. Vétkeznek ugyan az isteni törvények alkött hetedik napi munkaszünet ellen, de a Mindenható abból a szörnyű nagy magasságból minden biztonnyal mosolyogva és melegegédéssel tekint le ennyi jószág jártára.

A mi szempontunkból cselekedetük a jószágon túlmenően az együttérzés olyan megkapó példája, amit már egyszerű szavakkal nem is lehet kifejezni és legjobban szeretnők, ha mindenki, aki ezt az önként vállalt munkaszolgálatot teljesíti, gyöngybetűkkel írott — nemcsak olombá merevített tiszavirágéleti — elismerést kapna.

A viagtörténelem évezredeinek során alig követelték olyan megtiszteltetést a munka számára és a dolgozó embernek, mint éppen ma. Szeretnénk a legenda, hogy az embernek erendendő büne miatt munkával kell bűnhődnie a földön. Mennyivel nagyobb megtiszteltetésre tarthat igényt az a munka, amit valakij nem létfontósága végett, hanem saját jószántából végez.

Evekkel e-előtt regény jelent meg, amely a romániai magyarság sorsát érintve egy öreg kollégiumi tanár szájából ezeket mondta: Nem ábrándozokra, hanem dolgozókra van szükségük, olyanokra, akik lelket tudnak önteni a szívekbe. Azok a szövetkezeti tagok, akik Fratelia napközi otthonának építésében cselekvően is résztvesznek, nem ábrándozók, dolgozók. Osodálato megérzéssel öök a maguk kis egyéni mikrokozmoszán keresztül nézik a világ nagy dolgait. Önzők, szülőkörökük öök emiatt? Nem.

A napközi otthon és a szövetkezet valami mégis összefüzte. Mindkettő elsősorban a kisembereké. Említett került egymasmellé ez a két fogalom.

PAÁL-PRINCZ JÁNOS

Magyaros közgazdasági kifejezések

A helyes és megfelelő magyar kifejezések használatát, s ezeknek a mindennapi közgazdasági életbe való begyökereztetése egyik komoly feladata a nyelv-tisztító és magyarosító feladatkörnek.

Kereskedőink, iparosaink és a közgazdasági munkakörleten foglalkozók más személyek úgy levelezésükben, mint élőszóban igen sok idegenből átvett szót használnak, aminek megjelölésére teljesen kifejező jelentés van a magyar nyelvben. Nem beszélünk ezuttal azokról a kifejezésekről, amelyek legtöbbször kényelmi szempontok miatt a román nyelvűből kerültek hozzánk. Rengeteg hosszú, magyartalan mondatot, felesleges idegen szavakat és hibás kifejezéseket használnak.

Miért nem mondunk például a helytelenül képzett babkáv helyett szemeskávát, beköltözhető üzlethelyiség helyett elfoglalható üzlethelyiséget, bemenet helyett bejáratot, levélköl helyett levélbent, szóbelileg helyett élő szóval, tanonc helyett inas, urizabó helyett férfiszabót. Áruka távirka, varroda — bolt, táviróhivatal, varróműhely. Alku tárgyat kénezi — alku tárgya. A süőm hálható akció helyében ott van a minden évszázadban, más cselekvés, tevékenység, munkadés mozgalom aktiva helyett vagyonszármazás. Csak néhány találatomra elképzett kifejezés ez Mennyi van még!

Az alábbiakban megkíséréljük — ha hözagosan is — összegyűjteni a közgazdasági életben használatos kifejezések magyar jelentését. Nem tartunk igényt a teljességre és kértünk mindent, járuljon hozzá ennek a gyűjteménynek a tökéletességéértétele.

Abonament biztosítás: szállítóményi biztosítás hajórakományra közös kötvény alapján.

Ab ovo: eredetileg, kezdetől fogva

Abszint: öröm

Abuzus: visszaélés

Additura: közvetlen szállítás (átrakás és újból való reladás nélkül).

Adjusztlás: 1. valamely árunak címkéekkel és kupakkal történő tetszetősége. 2. a számla lezárása és az összes mellékletekkel való ellátása

Adoptálni: a cégbe, vállalatba valakit bevenni. Ad valorem vám: az áru értéke szerint számított vám

Affidavit: hites okirat a hajórakományról

A fonds perdu: elveszettnek tekintett befektetések (vállalatoknál az alapítási hirdetés és árubevezetési költségek)

Afisz: hirdetés, közhírre tevés

Ázsió (agio): ha valamely értékpapírnak a napi árfolyamértéke nagyobb, mint a névértéke, a különbözet neve ázsió, ennek ellentéte a diszszó

Ázsiótör (agioteur): rosszhiszemű tőzsdéi üzletet lebonyolító személy

Agrárállam: mezőgazdasági állam

(Folytatjuk)

FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETEK

III.

Az alakuló közgyűlés megtartása

Ha a szervezőbizottság a szövetkezet alakuló közgyűlésének megtartására a szükséges engedélyt megszerezte és annak időpontjáról a Hangya szövetkezet értesítette, megtartható az alakuló közgyűlés.

Az alakuló közgyűlésre a szövetség kiküldöttjelettlenül magával viszi a szükséges alakulási iratokat és alapszabály nyomtatványokat megfelelő példányszámban, hogy azok pontos kitöltése és aláírása a törvény követelményeinek megfelelően történjen.

1. Az alakuló közgyűlést a korelnök, illetve a helybeli szövetkezeti mozgalom vezetője nyitja meg. Rövid beszédben ismertesse a fogyasztási szövetkezet megszervezésének célját és előnyeit.

2. A Hangya szövetség kiküldöttének előadása a fogyasztási szövetkezeti mozgalom gazdasági jelentőségéről, előnyéről, a saját-tőke fontosságáról, a háziasszonyok és családapák szövetkezeti vásárlásának közös tökélyítő szerepéről, valamint a tagok jogairól és kötelezségeiről.

3. A szövetkezet alapszabályának ismertetése, egyes szakaszoknak bővebb magyarázata, hogy valamennyi jelenlevő megértse a szövetkezeti közössel jár előnyöket és kötelezettségeket s megismerjék a szövetkezet szervezetét. Ezt szintén a szövetség kiküldöttje végzi.

4. Megállapítandó a szövetkezet pontos cége

(például „Furnica“) s úgy az alakulás okiratba, mint az alapszabályba eszerint irandó be.

5. Az alapszabály minden egyes pontja kiegészítendő a megfelelő adatokkal.

6. Igen fontos a szövetkezet működési körének a megállapítása, ahonnan tagjait gyűjtheti. Esetleg a közeli községre is kiterjedhet, ha ott nincsen fogyasztási szövetkezet és az ottani lakosság hajlandó a szövetkezet tagjai sorába lépni.

7. Az alapszabály kitöltése rendjén megállapítandó a tagok felelősége, vagyis az, hogy befizetett üzletrészeknek egyszerűség, kétszereség vagy többszöröség vállainak felelőségeit.

9. Megállapítandó az igazgatósági tagok száma, ami nem lehet kevesebb háromnál és több kilencnél. Leghelyesebb, ha a közgyűlés öt igazgatósági tagot választ.

10. A felügyelőbizottságba három rendes és három póttag választandó. Ha a rendes tagok közül valaki akadályozatva van a működésben, a legjőzebb póttag hivatandó a bizottságba.

Ugy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottsági tagok választásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a közügyek iránt érdeklődő, ezen a téren eddig is tevékenykedő egyének kerüljenek a szövetkezet élére.

11. Az alakuló közgyűlése kijelölendő még két tag, hogy a járásbírósnál a szövetkezet alakítási okiratainak beadása és az alakítások elvégzése ügyében eljárjanak. A megbízottak neve az alakulási okirat megfelelő helyére szintén beirandó. Egy példányt aláírattalul hagynak és ezt a járásbíró előtt írják alá. E megbízottak kötelezsége, hogy amikor a nemzeti szövetkezeti intézettel a jóváhagyott alapszabályok visszaérkeznek, azokat a járásbírószágon bemutatva a szövetkezetek négyjegyzekebe való felvételt kérik.

12. A gyűlés végén minden alapító tagnak alá kell írnia az alapító okirat öt példányát ugyanabban a sorrendben. A tagok neve után beirandó a lakhely és foglalkozás is. Beirandó továbbá külön a jegyzett és befizetett üzletrész összege. A befizetett összeg semmilyen esetben sem lehet kevesebb a jegyzett összeg tíz százalékánál.

13. Az alapító tagok aláírását az alakuló közgyűlésen jelenlevő hatósági személy (falun községi bíró, városban a rendőrhatalóság képviselője) igazolja aláírásával.

(Folytatjuk)

Még egy üzletrészt
jegyezzünk, hogy a többi városrésznek is lehessen egy-egy „HAN YA“-botja

„FURNICA-HANGYA“
Fogyasztási Szövetkezet 1. sz. fiókja,
Timisoara-Temesvár II., Piața Traian 8
Telefon 40-18

„CORVIN“ Hitelszövetkezet
tagjainak, betétesének lenni. népi köze ességed

Még ma iratkozz be!
Készpénzdet pedig betétképen kamatra a „Corvin“ Hitelszövetkezeté helyezd el! Gondold arra, hogy a te tagd jadból és betétekből — amey nekéd jövedelmestésztvéreidert ma engedim hõnap es-tleg már téged is. Gondold jövõdõre és takarékoskodj! Befizetés és beirattási helyek: Hétköznap délelõ 9-12 óra között a Magyar Házban levõ irodában. Vasárnap d e, 10-12 óra között: I. területben Piața Traian-téren, Nenadovics házban, Gradiel-trafik. III. területben Kiefer, volt Novotny vendéglõ. IV. ker. ben Pavlat volt Potyevendéglõ. V. területben (Mehala), Bulevard Hasdeu 16 szám.

Legkevesebb tagsági díj 1000 lei (2 d. b. üzlet-részi fizethetõ részletkben is és hetenkéntis, 100 hét alatt, beirattási díj 5 lei üzletrész zenkén, Népednek a nyit és sz, amennyit érte te és sz

G Y E R M E K V I L Á G

Palkó iskolába megy!

Iskolába készül Palkó, — most lesz elsős a lekem! Sopánkodik édesapja: — Hej, honnan is teremtem eio a sok mindenelét, ami kell a gyerekeknek?

Beleszól a kecskedigó mély szavával: — Mekmek-mek! Tudok én egy jó tanácsot ajánlani kelmegek!

— No, csak mondjad, kicsi gidó — szól az apa. — Mit tegyék?

— Adjatok el engemet a mézszárosnak, Mekmek-mek!

Ei is adják a kis gidót, — árából kap Palkó iskolai meleg ködmönt. Szól ekkor a barika: — Kis Palkónak sapka is kell. — befagy másképp az esze! Vigyeték hát engemet is a vásárra b-e-e!

Kis barika ára futja a sapkát meg a cipőt. Tarka malac am még most is fejcsóválva nézi őt: — Rőfrőfrő! Még tászkád sincsen, eszemaita Palkám! Hogy viszed majd a könyveket? Kosárban? Vagy falicán?

Ei kell adni a pocát is, — az árából táská lesz rá-

adásul apa néhány iskolai holmit vesz. Tyukanyó azt kodácsolja: — A sok költség kárba vesz, ha a táská üres belül, könyvekre is kell még pénz. Sokba kerül könyv és füzet, — eladó a kakas is! Bucsuzól kukorékol még egy nagyot a hamis: — A füzetbe írni is kell! Kukarika. Kikeri. Akinél nincs toll, meg tinta, — azt a többi kiveri! Irón, szivacs, kréta, radír fontos mint a levegő! S mit sem ér a tolltartó, ha nincs benne hegyező!

Végre, végre megvan minden! Kicsi Palkó utra kész! Édesanyja szeme büszkén ragyog, mikor rája néz. Szép a ködmön, új a sapka, — tele van a táská is! Benne van a kis malacnak s a kakasnak ára is! Édesanyja nem számolja mégse a sok kiadást. — majd veszi a kicsi Palkó szorgosan a tanulást!

Teljesíti a füzetet, olvassa a könyveket! Megtanulja mindazt, ami nemesíti a lelket! Csupa tizes lesz a listáján, mit év végén hazához — s így a pénz, a földi érték — lelki kincsét kamatozt!

K. T. L.

A BOLONDOS LEGÉNY

Volt egyszer egy szegény ember. Holta után három fiára egy bikát hagyott. A fiak úgy egyeztek meg, hogy építsen mindegyik egy-egy pajtát, s amelyikbe belefut a bika, azé legyen. Csakugyan építettek: a két nagyobbik oly cifrát, hogy még a gróf is elfelházt volna benne. A harmadik — aki egy kisit bolondos is volt — hitvány nyirfavesszőből font egyet. Eleresztik a bikát, s az egyenesen a vesszőpajtába futott.

A két nagyobbik legény eleget bosszankodott. De ők akarták így, oda kellett adni a bikát a bolondnak. Ez egyszeribe kötelet vet a fejére, s annál fogva vezet a vásárra. Amint az országoton megy, nagy szél kerekedik, s egy nagy, horgas fűzfa elkezd nyikorogni, mint a kenetlen szekér.

— Hm! — gondolja magában a bolondos legény

Rakoncátlan felhőgyerekek

Zakatolnak a vonatkerekek...
Az égen vidám felhőgyerekek
kergetik egymást, bukfenceznek is,
pajkos valamennyi, féktelen, hamis,
tépik, szaggatják felhőköntösük.
Csak a Szélanyó törődik velük,
füllőfog párat, s a kék égzsoba
sarkába küldi: menjetek oda,
haszontalanok, rossz civakodó!
— a felhők könnye omló, szakadó
esőként ér le, bánják bünnüket —
de a Szélanyó szigorú, süket,
nem érdekl a sírás, meg a szó...
esőben fürdik az egész földgolyó!

PAÁL ERZSÉBET.

— ez bizonyosan meg akarja venni a bikát. Odakiált a fűzfának:

— Mit adsz érte, hé?

A fűzfa csak nyikorgott, nyikorgott.

— Ehe! — gondolja a legény. — Ennek látom, csak úgy kell, ha mind a két szarvát lelitöm. Kapja magát, s a bikának mind a két szarvát leüti egy szempillantásra.

Hanem a fűzfa csak nyikorgott, nyikorgott.

— Hát nincs most pénzed? Nem baj, csak szerencse! Majd eljövök a jövő héten. Azzal megköti a fűzfához a bikát, ő meg elindul hazafelé.

Kérdik otthon a bátyjai:

— Hát, bolond, eladtad a bikát?

— Meghiszem azt, — felelte a bolondos legény.

— Kinek adtad el, te bolond? Mert tudom, hogy iszenesen megcsaltak, — kötekedik a legnagyobb testvér.

— De hiszen, jó helyen van az hékám! Eladtam egy horgas fűzfának nyolcvan koronáért.

— Hát a pénz hol van?

— Megadja majd a jövő héten, ha arra járok. Kacagni kezd a két legény. No te, világ bolondja, azt jó eladtad! Majd megkapod az árát borjunyuzó pénteken.

A bolondos legény nem is hederített a bátyaira. A következő héten elmegy a fűzfához, s kéri a pénzt. De az erre egy kukkot sem szót.

— Hát ez a becsület? — mondja a legény. Kapja a fejszét, s úgy vágja tövön a fűzfát, hogy gyökerestül kidül a földből. Nézi a helyét, hát egy értelen nagy üst pénz van alatta. Azt mondja a fűzfának a legény:

— No, hallod-e, ebből már elviszem a bika árát a többit pedig elviszem kamát fejében. S úgy, amint volt, kihuzta az üstöt, behuzta a fejsze nyelvébe fellődította a hátára, s hazáig meg sem állott. Megérkezik, meglátja a másik két legény a tenger pénzt összeszagnak-bugnak, hogy az a pénz jobb volna nekik, mint annak a bolondnak.

— Öljük meg az éjjel, — mondja az egyik.

— Aztán vessük a vízbe, — mondja a másik.

Hanem a bolondos legénynek jó füle volt, s meghallotta, hogy miben járnak a bátyai. Elszökött hazulról éjjel, s reggel egyenesen a királyhoz ment panasza. Ennek a királynak olyan leánya volt, hogy soha emberi lélek meg nem tudta nevéttetni, annyira bunak ereszkedett. Mikor a bolondos legény elmondta panaszát, olyan józuen elkacagta magát, hogy az egész ház tájéka zengett belé.

Azt mondja a király erre:

— No, te legény, én megfogadtam, hogy aki a leányomat meg tudja nevéttetni, annak adom. Én nem is másítom meg a szavamat. Neked adom a leányom s fele királyságot, a testvéreidet pedig felakasztatom.

— Felséges királyom! ne akasztasd fel szegényeket, majd jók lesznek az udvarban béreseknek.

— Jól van — mond a király — teljék kedved.

Csaptak azután olyan vendégséget, de olyant, hogy hét nap és hét éjjel még a ló is bort ivott.

VERSEK, EMLEKKÖNYVBE

Tóth Kálmán esperes küldötte lapunknak ezeket a versikeket Bradról, azzal, hogy örömet szerezzünk azoknak, akik emlékkönyvbe való versikeken török a fejüket.

Ime, az ő versei:

Anyának

Leáldozik a nap, kigyullad a csillag
Ézüstfényben uszik erdő, vízpart, csónak.

Misztikus sejtelen... éjfélűt üt az óra
Karmatseppben rezdül levéj és a róza.

Holdfényről álmodnak a közeli lombok,
Édesanyám, érted most is imádkozok...

Elnyilik a virág
Messze száll az illat
Sárga let a mező
Az idő már arat.

Esti méla csendben
Zsongva szállnak dalok
Édesanyám reád
Könnyemmel gondolok...

Lelkiatyának

Emléked élni fog és itt fénylik köztünk
Vigasztaló atyánk, maradj mindig velünk!

Ne hagyj el, védjél meg a kísértés napján
Hogy lelkem eljusson Istenhez hó iszlan.

Oh, halljad az égből a dicső szavakat:
Jöjj be jó pásztorom, vegyed a jutalmat...

Elesett hős családjának

Hivott hazám és elmentem vértől páras földre
Hullót gránát, golyó, bomba... csak törten: előre.

Küzdöttem egy szent eszméért vörös horda ellen
Isten örök jogaiért ellenséggel szemben.

Egy napon jött gyilkos golyó... jött... eltalált engem
Meghaltam a szülőföldért, föláldoztam életem.

Ott pihenek túl a felhőn... az Isten kebelén,
Ne sirassál bus özvegtem, árvám.
Boldog már a szívem!
Veled van a szívem!...

Ismerősnek

Hit, remény és szeretetben
Legyen élted boldog
Ne ismerjed a csalódást
Sem a győtrő gondot.

A családban úgy ragyogjál,
Mint a hajnal pirja
S a kebledben világítson
Az ima szent lángja.

(telefo 24 4)
Előadá ok 3 5. 7-10. 9-30

Fgyetlen nyár szórakozóhely Aradon

Ujonság! **Ujonság!**

A HAMIS ESKÜ

Egy megrendülő dráma a falu életéből. A kanizsóság szülte hamis es ü és annak tragikus következményei. A német színészgárda legjobb jellemzészeivel

3 órakor 30 leies egységes helyárrakkal Vasárnap d. e. matiné

SPORTTESEMÉNYEK

Chinezul-CAMT—Banatul mérkőzéssel rajtolnak ma az Alexandrescu-Kupa őszi küzdelmei

Ma, vasárnap délelőtti tíz órai kezdettel a Banatul pályán játszik Timișoara-Temesvárott az őszi idény első bajnoki küzdelmét a Chinezul-CAMT és a Banatul csapatai az Alexandrescu-Kupáért.

Délután az Electrica pályáján kettős mérkőzéssel folytatódik az Alexandrescu-Kupa küzdelmek, félnégy órakor az Electrica—Progresul, míg utána egynegyed hat órakor a Ripensia—CFR mérkőzés kerül előtérbe.

Nyolc egyesület hajói a mai Timișoara-temesvári bajnoki evezősversenyen

A Timișoara-temesvári kerületi evezősszövetség a módosi híd és a cukorgyár közötti Bega-szakaszon rendezte ma a kerületi evezős bajnoki versenyt, amelyen nyolc egyesület hajói vesznek részt. A közönséget a verseny színhelyére a Renasterea klubtól induló hajóval szállítják délután egy és három óra között. A szállítási költség belépőjegyvel együtt száz lei. Azok, akik nem veszik igénybe a hajóutazást, negyven lei belépődíjat fizetnek. Az izgalmasnak ígérkező versenyek szép idő esetén szép közönségsikere lesz, mert ez egyúttal kellemes kis kirándulásnak is számít.

Rangadó a magyar NB I mai fordulójában

A magyar labdarugó bajnokságban ma már a második forduló játszik. A forduló legkiemelkedőbb küzdelme Csepelen van. Itt ugyanis a bajnok Csepel és a Magyar-Kupa, valamint a Szent István-Kupa idei győztese, a Ferencváros mérkőzést rendezték. Igazi rangadónak ígérkezik ez a küzdelem, amelynek esélyese a most igen jól együtt levő Ferencváros. A Csepel az utóbbi időben igen gyenge formáról tett tanúbizonyságot, sőt múlt vasárnap az újonc Haladás ellen vereséget szenvedve, rajtolt a bajnokságban. Most ez a küzdelem hivatott eldönteni a valós erőviszonyokat. A további mai mérkőzések:

DIMÁVAG—KolAC, NAC—Törekvés (Budapest), Szolnok—Elektromos, Haladás—Szeged, Vasas—Újvidék, Gamma—Ujpest, ez is nagy mérkőzés, Kispeszt—SalBTC.

AZ ORSZÁGOS LABDARUGÓ MŰSORON

a Hősök-Kupájáért kitűzött mérkőzések szerepelnek. A második csoportban Alba-Iulia-Gyulafehérvárott az Anirea MV és Metalosport csapatai, Simeria-Piskin a CFR és a Vitrometan, Cugir-Kudzsiron az JM Cugir és az Aninoasa, Loneán az AS Lonea—Jiul, míg Sibiu-Nagyszebenben az Arsenal és Muresul együttese küzdenek a bajnoki pontokért.

Pénteken folytatták a budapesti nemzetközi teniszbajnokságokat

Két napi szünet után, pénteken ismét folytatták Budapestén a margitszigeti MAC pályákon a nemzetközi teniszbajnoki küzdelmeket. A férfিয়েsben tovább jutott Dallos II Frigyesivel szemben, Szentpéteri dr. Dailossal, Gábori Katonával, Asbóh Mayer doktorral, Schröder svéd Romhányival és Dallos II Mátyással szemben. A férfi párosban az Eliason, Johansson svéd páros legyőzte a Forró, Endrei párt, Asbóh, Mayer dr. a Csik, Oroszi párt és a Schröder, Szigeti párt a Szentpéteri, Straub együttest.

A hölgyeknél Vad legyőzte Tonollit, Jusits Fehért, San Donino Botondnét, Florján Lageborgnét (svéd), Bossini Vad Zsuzsi, Popp Prochnovot, Alijata olasz Jusitsot és Gallnerné Ernőházinét. A vegyes párosban a Johansson, Vargáné páros legyőzte a dr. Dallos, Alijata párt. A versenyt folytatják.

Sport hírek mindenfelől

Az Oszlasi Olimpiai Bizottság jelentése szerint a von Tschammer német bircadami sportvezetővel történt megbeszélés alapján Oslaszország veszi néhány sportág európai vezetését. Az első sportág melynek vezetését az oszlok átvetik a vivás. Az új Európa Vívószövetség székhelye Róma.

A boroszlói VI. német ifjúsági sportviadalon az uszásban már néhány számban megtartották a döntő küzdelmeket. Így a 400 m-es gyorsuszásban Reinhardt győzött 5:29.4 idővel, míg a 100 m-es melluszásban Hlawatzki 1:25 idővel győzött. A lányoknál a 200 m-es melluszásban Inge Schmidt 3:05.9 és 100 m-es hátuszásban Ursula Müller 1:23.9-es eredménnyel nyerte el a bajnoki címet.

KÖZGAZDASÁG

A mezőgazdasági munkások évi buzaadagját ötven kilóról nyolcvanra emelték

A katonai és polgári ellátási államtitkárság rendeleti uton intézkedett, hogy az állandó jellel alkalmazott mezőgazdasági munkások és cselédek részére az eredetileg megállapított ötven kilogram buza helyett nyolcvan kilogramot hagyjanak. Emelték az igazságtalan részére megállapított adagokat is. A nagyszerű igrások évi adagját ötszáz kilogramról hatszáz kilógramra, míg a kistermetű lo-

vakat (egységelméleti) alacsonyabb lovak) kétszázötven kilogrammra, háromszáz kilógramra.

A földművelésügyi minisztérium külső szerveihez intézett leiratában

felhívta a figyelmet a tölgy- és bükkmakk fontosságára az olajgyártás terén.

A gyűjtésnél igénybeveszik a katonai előkészítőket. A gyűjtési engedélyt a megyei erdészeti hatóságok adják. A makkból a szappangyártáshoz szükséges olaj készíthető.

delmi és iparkamarával kapcsolatban felhívja a kereskedőket, hogy az év november 11-ig feltétlenül tegyék eleget a fenti rendelkezésnek. A jövőben minden cégjegyzési kérelemben feltüntetendő az üzlethelyiség címe is.

Országos vásárok

Tarna-Mica-Kisküküllő megyében szeptember hónapban

Tarna-Mica-Kisküküllő megyében szeptember hónap folyamán a következő helyeken tartanak országos vásárt:

Jidve-Zsídve 3-án állatvásár, Iernut-Radnót 4-én állatvásár, 7-én kirakóvásár, Micasasa-Mikeszásza 13-án kirakóvásár, Sanniclaus-Bethlenszentmiklós 11-én juhvásár, 18-án állatvásár, 21-én kirakóvásár, Dumbraveni-Erzsébetváros 21-én kirakóvásár, előző három napon állatvásár, Blaj-Balázsfalva 25-én állat-

vásár, 28-án kirakóvásár, Băchnea-Bonyha 27-én állatvásár, 30-án kirakóvásár.

Közgazdasági minisztertanács. Antonescu Mihály helyettes miniszterelnök vezetésével a besszarábiai, bukovinai és drzeszterentuli kormányzó bevonásával gazdasági minisztertanácsot tartottak. Foglalkoztak a három tartományban működő tisztviselőkre nézve a köztisztviselői statum alkalmazásával, a besszarábiai áradások elleni intézkedésekkel, a három tartomány ipari és mezőgazdasági termelésének növeléséhez szükséges hitelek kérdésével, továbbá a drzeszterentuli tartomány szállítási és ellátási ügyeivel.

AZ ÉLELMISZERJEGYEK HASZNALATA. A katonai és polgári ellátási államtitkárság felhívja a fogyasztók figyelmét, hogy az adagolt élelmicikkéknél az áruegység vágja ki a megfelelő szelvényt az élelmiszerjegyből. Ezt a közleményt valamennyi helyiségben kifüggesztik, ahol adagolt élelmicikket szolgáltatnak ki.

Az őszi vetőmag beszerzése. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium részére egyszázötvenmillió lej hitel nyitották az őszi vetőmag beszerzésére. Erre nézve a vásárlások már meg is kezdődtek és részben elküldték azokba a megyékbe ahol erre szükség van. Hivatalos adatok szerint az őszi vetőmagra kétezerötszáz vagyon búzát, ezer vagyon rosz és háromszáz vagyon árát használnak vetőmagnak.

Magyar—svéd gazdasági tárgyalások. Budanestről jelentik, hogy egy magyar kereskedelmi küldöttség jelenleg Stockholmában tartózkodik és tárgyalásokat folytat a svéd—magyar gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok elmélyítése érdekében.

Határidő napló

AUGUSZTUS 31:

A hivatalos lap 1942 május 20-i 123. számában megjelent 415. számú rendelettel előírt gyapjummennyiségek beszerzési a gyapjúgyűjtő központokban.

Forgalmi adó fizetésére kötelezett vállalatok adóvallomásának benyújtása a pénzügyigazgatóság forgalmiadó osztályán (városokban), vagy az illetékes kerületi adóhivatalnál (falvakon).

Romániaival hadbanálló országok alattvalóinak tulajdonát képező vagyontárgyak bejelentése.

Részvénytársaságok részvényeinek bemutatása és száraz bélyegzővel való elátása a pénzügyigazgatóságon.

Kereskedelmi malmok buzamennyiségének bejelentése az augusztus 7-i készletet véve alapul. A bejelentést Bucurestiben a központi gabonaértékesítési hivatalhoz, vidéken az illetékes kerületi adóhivatalhoz nyújtják be.

Akiknek augusztus 7-én száz kilógramot meghaladó mennyiségű egységes buzalisztje vagy más anyaggal kevert buzalisztje volt feldolgozás illetve forgalombahelyezés céljából, bejelentést köteles benyújtani Bucurestiben a központi gabonaértékesítési hivatalhoz, vidéken az illetékes kerületi adóhivatalhoz.

SEPTEMBER 1:

Vállalatok egységes ellenőrző regisztere (registre unic de control) kötelező módon életpelép.

Záró juh- és báránybőrnyuladékok bejelentése a községüzemben (faun) és a nemzetvédelmi minisztérium inténdanturáján (városban). A zárójás nem érinti a külföldről behozott, továbbá a külföldi és belső; eredeti lukuszubőrnyuladékokat.

1942—43. évi erdőkitermelési munkálatok kezdete.

SEPTEMBER 2:

Kukoricakészlettelajdonosok bejelentésének benyújtása a körszeti kitermelési központnál (Centrul de exploatare teritoriala) a rendelkezésre álló mennyiség és a saját szükséglet feltüntetésével.

SEPTEMBER 5:

Bőrserző üzemek a körségi eljárásánál, vágóhidak katonai és polgári ellátási államtitkárság termelési osztályánál tesznek jelentést az előző havi bőrmennyiségről.

A kereskedelmi malmok ennek a napnak az estjéig kötelesek befizetni az illetékes kerületi adóhivatalban az augusztus 7-i buzakészletük szerinti számított kilogramonkinti 3 leies különbözetet.

Akiknek augusztus 7-én száz kilógramot meghaladó mennyiségű egységes buzalisztje vagy más anyaggal kevert egységes buzalisztje volt feldolgozás illetve forgalomban az utolsó végéig, eddig a napig kötelesek befizetni az illetékes kerületi adóhivatalnál az augusztus 7-i készlet minden tiszta buzaliszt kilogramja után az 5 lei és a más anyaggal kevert buzaliszt kilogramja után a 3.50 lei különbözetet.

Kereskedelmi malmok, valamint minden más fizikai és jogi személy, aki augusztus 7. és 26. között a 28.60 lei kilogramonkinti egységes buzaliszt 26.40 lei kilogramonkinti egységes árpaliszttal és 12 lei kilogramonkinti korpa árán magasabb áron végzett eladást, eddig a napig köteles visszafizetni a bevőnek a két ár közti különbözetet. Az érdekeltek megegyezhetnek a fizetési határidő meghosszabbítására.

Kereskedő üzlethelyiség nélküli nem működhetik

Felsőbb hatóságok megállapították, hogy az utóbbi időben számos olyan egyébként szabályszerű engedéllyel rendelkező cég működik, amelynek nincsen üzlethelyisége és így személyesen sem, árúját pedig valamely banknál elzálogosítva elraktározta. Így előfordul, hogy keresett cikkek létezéséről a kereskedőn néhány beavatott személyen kívül senkinek tud. A nemzetgazdasági minisztérium augusztus 11-én kelt 58219. számú rendeletében megállapította, hogy az ilyen cégek létezése ellentétben áll az áruk és termékek forgalmának szabályozásáról szóló rendelet-törvény második szakaszával. Ez ugyanis világosan kimondja, hogy egy nagy-, mint kiskereskedők részére történő eladást csak üzlethelyiséggel rendelkező kereskedő végezhet. A Timișoara-temesvári kereske-

